

RE-3080

M. A. (Part - I) Examination

April / May - 2010

Sanskrit : Paper - II

(१) यास्कृत निरुक्त (१, २, ४, ७)

(२) भाषांतर अने निबंध

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

Instruction :

नीचे दृष्टावेव निशानीवाणी विगतो उत्तरवही पर अवश्य लक्षवी. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="M. A. (Part - 1)"/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="Sanskrit - 2"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="3"/> <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="8"/> <input type="text" value="0"/>	Section No. (1, 2,.....): <input type="text" value="Nil"/>
Student's Signature	

- १ विस्तारथी सभज्ञवो : १६
1 Explain fully : 16

(१) षड्भावविकारा भवन्तीति वार्ष्याणिः।

अथवा / OR

(१) तत्र नामान्याख्यातजानीति शाकटायनो नैरुक्तसमयश्च।

(२) अविद्यमाने सामान्येऽप्यक्षरवर्णसामान्यत् निब्रूयात्। न त्वेव न निब्रूयात्।

अथवा / OR

(२) शाकपूणिः संकल्पयांचक्रे सर्वा देवता जानामीति।

(३) त्रितं कूपेडवहितमेतत्सूक्तं प्रतिबभौ। तत्र ब्रह्म इतिहासमिश्रं ऋडिमिश्रं गाथामिश्रं भवति।

अथवा / OR

(३) आगामिष्यन्ति तानि उत्तराणि युगानि यत्र जामयः करिष्यन्ति अजामिकर्माणि।

(४) मन्त्राः मननात्। छन्दांसि छादनात्।

अथवा / OR

(४) यत्तज्जातः पशून् अविन्दते तज्जातवेदसो जातवेदस्त्वम् इति ब्राह्मणम्।

- २ गमे ते बे पर नोंध लपो : १२
- 2 Write notes on : (any two) 12
- (१) निपातः
- (२) वृत्र विशे विविध भतो
- (2) Different views about वृत्र
- (३) निरुक्तप्रयोजनानि
- (४) त्रिविधा ऋचः

अथवा / OR

- २ गमे ते यारनुं यास्क अनुसार निर्वचन आपो : १२
- 2 Give the etymologies of any four according to Yāska : 12
- (१) अध्वर्युः (२) वीरः
- (३) विश्वकद्राकर्षः (४) अन्तरिक्षम्
- (५) ऋषिः (६) तितउ
- (७) लक्ष्मी (८) कन्या

- ३ देवताओनी उत्पत्ति, संख्या अने आकार बाबतमां यास्कना मतनी यर्था करो. १२
- 3 Discuss the views of Yāska about the origin number and figure of the Gods. 12

अथवा / OR

- ३ वेदमन्त्रोना अनर्थपशा अंगे कौत्सना सिद्धांतोनी समीक्षा करो. १२
- 3 Explain principles of कौत्स about the uselessness of the vedic mantras 12

- ४ (अ) नीयेनामांथी गमे ते बेनो अनुवाद करो : ८
- 4 (a) Translate any two of the following : 8

(१) यस्य नास्ति स्वयं प्रज्ञा शास्त्रं तस्य करोति किम्।
लोचनाभ्यां विहीनस्य दर्पणः किं करिष्यति॥
विश्वासप्रतिपन्नामां वञ्चने का विदग्धता।
अङ्गमारुहय सुप्तं हि हत्वा किं नाम पौरुषम्॥
जीविते यस्य जीवन्ति विप्रा मित्राणि बीन्धवाः।
सफलं जीवितं तस्य आत्मर्थे को न जीवति॥

(२) जया – (विलोक्य) सखि पार्वती कोऽपि युवा महापुरुष इत आगच्छति।
पार्वती – आगतानामतिथीनां सत्कारः कर्तव्यः। जये, विजये, युवां
तस्य स्वागतं कुरुतम्।
उभे – (सविनयम्) कुत आगच्छति महापुरुषः। स्वागतं तुभ्यम्।

शङ्करः – कस्येयं दुहिता, के भवत्यौ, किं निमित्तं वा कठोरे तपसि वर्तते।
जया – एषा नौ प्रियसखी हिमवतः कन्यका पार्वतीनामधेया।
आवामप्यस्याः प्रियसख्यौ जयाविजये। अनुरूपवरलाभनिमित्तं
तपसि वर्तयेषा।

- (३) स कुत्र गतः, केन वा गृहीतः, परीक्ष्यापि न वीक्ष्यते। तन्मुखालोकनेन
विना व्यतीतानि बहून्यहानि। किं करोमि, क्व यामि, भवद्भिर्न
किमर्दशीति। द्विजोत्तम, कश्चिदत्र तिष्ठति। किमेष तव नन्दनः। सत्यमेव
तदेनं गृहाण। इति उक्त्वा दैवानुकूल्येन मल्यं तं व्यतरन् तेभ्यो
दत्ताशीरहं बालकमङ्गीकृत्य समानीतवानस्मि। एनमायुष्मन् पितृरूपो
भवनाभिरक्षतादिति।
- (४) काशिराजपत्न्याश्च गर्भे कन्यारत्नं पूर्वमासीत्। सा च कन्या पूर्वेऽपि
प्रसूतिकाले नैव निश्चक्राम। काशिराजश्च तां गर्भस्थामात्मां प्राह। पुत्रि,
कस्मान्न जायसे, निष्क्रम्यताम्। आस्यं ते द्रष्टुमिच्छामि। एतां च ते
मातरं किमर्थं चिरं क्लेशयसि। इत्युक्त्वा सा गर्भस्थैव व्याजहार। तात,
यदि भवान् दिने दिने एकैकां घेनुं ब्राह्मणाय प्रयच्छति तर्हि त्रिभिः
वर्षैः अस्माद् गर्भादवरयं निष्क्रमिष्यामि।

(अ) नीचेनाभांथी कोई पक्ष अेकनो संस्कृतभां अनुवाद :

७

(b) Translate in to Sanskrit any **one** of the following :

7

- (१) कौरवराज दुर्योधननो मित्र अंगराज कर्षो दानेश्वरी तरीके प्रप्यात डतो.
मडाभारत युद्धभां सेनापति तरीके भीष्म अने द्रोण पञ्चा पछी युद्धना
सोणमा अने सत्तरभां दिवसे कर्षो कौरवसैन्यनो सेनापति बन्यो डतो.
कर्षो कुन्तीनो ज पुत्र डतो अटले ते पांडवानो मोटो भाई थाय; पण
कुन्तीअे तेने त्यञ्ज दीधो डतो. पछीथी अधिरथ नामना सारथीअे तेने
उछेर्यो डतो. तेथी ते सूतपुत्र कडेवायो डतो. दुर्योधने तेने अंगदेशनो
राज बनाव्यो डतो.

- (1) Karna the king of Angas a friend of Kaurva king
Duryodhana was well known as a great donor. After
the fall of Bhishma and Drona as commander in
chief in the Mahābharāta-war, karna became the
commander in chief of the Kaurava army on the
sixteenth and seventeenth day of war. Karna was
the son of Kunti and so he was the elder brother
of Pandavas, but as he was given up by Kunti
and reared up by a chariotter name Adhiratha
was called as Sūtaputra. Duryodhana made him
the king of Angas.

- (૨) ઘડી ભાર પહેલાં જ્યાં ગગનચુંબી હવેલી હતી ત્યાં જ સ્મશાન બની ગયું. જેના પ્રાસાદની હવા નિરન્તર સંગીતના ધ્વનિથી ગુંજી ઊઠતી તેના મૃત્યુ પાછળ કોઈ શોક કરનાર, કોઈ રોનારું પણ ન રહ્યું! મનુષ્ય જે જીવનને માટે ધોર યુદ્ધ કરે છે, અત્યાચાર કરે છે; જે સુખને માટે આટલો ગર્વ કરે છે, તે જીવન અને સુખનું કઈ જાતનું પરિણામ આવ્યું? કેવો કરુણ અન્ત! કેવો આ સંસાર! કેવી તેની ક્ષણભંગુરતા!
- (2) There was devastation where a short while ago there was a sky-reaching mansion. There was none to grieve, to weep the death of him, the atmosphere of whose place was fitted with constant music! what an end of life and happiness, for which man fiercely fights, perpetrates atrocities, for which he is much proud of happiness. What a cruel and of all this! what is the life ! How fleeting it is !

- ૫ ગમે તે એક પર સંસ્કૃતમાં નિબંધ લખો : ૧૫
- 5 Write an essay in Sanskrit on : (any one) 15
- (૧) આધુનિકાઃ રાષ્ટ્રનેતારઃ રક્ષકાઃ વા ભક્ષકાઃ।
- (૨) યત્ર નાર્યસ્તુ પૂજ્યન્તે રમન્તે તત્ર દેવતાઃ।
- (૩) વ્યાસોચ્છિષ્ટં જગત્સર્વમ્।
- (૪) ભારવેરર્થગૌરવમ્।